

عمرتبی‌الرحیمی/اسپاسم

مطالبات زنان مشخص است؛ اگر هم خواسته‌های زنان ایرانی مشخص نباشد، مهم‌ترین آنها که همه زنان ایرانی نسبت به آن اجماع دارند، معلوم است. تبلیغات انتخابات و سوءاستفاده از خواسته‌های زنان تمام شد، حالا وقت رسیدگی به مطالبات اصلی زنان در دولت تازه است

پرونده «جوان» درباره چالش‌های جامعه زنان و انتظاراتشان از رئیس‌جمهور سیزدهم

آقای رئیس‌جمهور سیزدهم حالا نوبت شماست

این بار هم همچون همیشه پای صندوق‌های رأی نمایش وحدت و وطن پرستی بود. زن، مرد، پیر و جوان که آمده بودند تا دین خود را ادا و برای فردای ایران زمین نقش خود را ایفا کنند. در این میان حضور پررنگ زنان و مادران به همراه فرزندان‌شان فقط یک آدای دین سیاسی نبود، بلکه کلاس درسی بود برای آموزش ایستادگی، مقاومت، مشارکت در سیاست و تعیین سرنوشت مملکت. سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری نیز با حضور پر شور مردمی و به ویژه زنان کشورمان در پای صندوق‌های رأی موجب شد تا حماسه‌ای دیگر در تاریخ مشارکت

سیاسی کشورمان رقم بخورد. حالا با شمارش آرا و مشخص شدن مستأجر بعدی پاستور برای دوره‌ای چهار ساله یا شاید طبق سنوات و دوره‌های بعدی هشت ساله، نوبت به تحقق وعده‌ها و شعارهای انتخاباتی رسیده است. همه اقشار جامعه و به خصوص جامعه زنان که برای دستیابی به مشارکت حداکثری و حضور جاثانه مردم در پای صندوق‌های رأی ایستادگی کردند و برای اقتدار میهن، آینده خود و فرزندان‌شان به میدان آمدند، حالا و با پایان کارزار رقابت‌های انتخاباتی مطالبات و انتظاراتی از رئیس‌جمهور سیزدهم ایران اسلامی دارند. مطالباتی

که از جنس دغدغه‌های یک زن و یک مادر است؛ مسائلی همچون ازدواج و فرزندآوری، دغدغه‌های مادرانه زنان شاغل برای فرزندان‌شان، دغدغه‌های مادرانی که در کنار مادری باید نقش پدر و نان آور خانواده را هم بازی کنند، بی‌آنکه هیچ حمایتی داشته باشند، مادرانی که دلشوره آینده فرزندان‌شان را دارند و بیکاری و وضعیت نامطلوب اقتصادی دغدغه‌های شان را عمیق‌تر می‌کند و بسیاری موارد دیگر که بی‌تردید تحقق آنها می‌تواند سبب بهبود شرایط اجتماعی، پیشگیری از آسیب‌ها و ارتقای فرهنگی، اجتماعی و سیاسی جامعه شود.

جامعه زنان اگر چه همچون دیگر احاد در روز جمعه ۲۸ خرداد ماه هم خودشان پای صندوق‌های رأی آمدند و هم دیگر اعضای خانواده را با خود همراه کردند تا جلوه تمام‌نمایی از مشارکت سیاسی را به تصویر بکشند، حالا و با انتخاب رئیس‌جمهور منتخب مردم برای سیزدهمین دوره ریاست جمهوری، نوبت رئیس‌جمهور منتخب است که دین خود را به مردم و جامعه زنان به عنوان نیمه مؤثر و کارآمد جامعه ادا و چالش‌ها و انتظارات این نیمه‌آثار گذار جامعه را محقق کند. زنان جامعه ما چه به عنوان یک زن و در نقش آفرینی اجتماعی خود و چه به عنوان یک مادر و در نقش آفرینی‌های خانوادگی مطالباتی از رئیس‌جمهور منتخب خود دارند. بدیهی است بخش زیادی از چالش‌های امروز زنان جامعه از سال‌های گذشته وجود داشته و بخشی پررنگ‌تر و بخشی از آنها کم‌رنگ‌تر شده است.

حالا انتظار می‌رود دولت سیزدهم در حوزه زن و خانواده بتواند در راستای امرت‌نمایی کوچک از جامعه را ارائه کند. هرچند دقیقه‌ها نقش آفرینی جدی‌تری داشته باشد. زنان اگر چه به لحاظ کمی نیمی از جامعه را تشکیل می‌دهند اما از منظر کیفی حضورشان بسیار مؤثر و تعیین‌کننده است. اما ببینیم زنان جامعه چه مطالباتی از رئیس‌جمهور منتخب خود دارند.

جمع بستن مادری و دستروشی

دورکاری و کرونا اگر چه کمی از بار مسافران مترو کم کرده است اما هنوز هم می‌توان مترو را شهر زیرزمینی شلوغ و پررفت‌وآمدی دانست که می‌تواند نمایی کوچک از جامعه را ارائه کند. هرچند دقیقه‌ها به رسیدن به ایستگاه صدای خانمی که نام ایستگاه‌ها را اعلام می‌کند در میان همه‌هم مسافران مترو می‌پیچید و قطار برای نایبه‌هایی می‌ایستد تا مسافران پر و خالی شوند. اما در کنار مسافران موقت مترو و افرادی که برای رسیدن به مقصد از این وسیله استفاده می‌کنند، زنان هستند

که مقصدشان همین قطارهای مترو است و تنها از قطاری به قطار دیگر و از خطی به خط دیگری می‌روند تا بارشان را بفروشند. زنان دستفروش مترو حالا دیگر به جزء جدانشدنی قطار شهری تبدیل شده‌اند. همنم با این سؤال درگیر است که آیا این زنان هم در انتخابات شرکت کرده‌اند؟ آنان چه انتظاری از رئیس‌جمهور منتخب خود دارند؟ یکی از دستفروشان که نوزاد شیرخوارش را در یکی از کیف‌های آغوشی در بغل گرفته و در دو دستش انواع و اقسام تل و گل سر دارد و در بین مسافران راه می‌رود و بارش را تبلیغ می‌کند.

به بهانه خرید سر صحبت را با او باز می‌کنم و می‌گویم: «با بچه سخت نیست سسر کار می‌آیی؟» جواب می‌دهد: «چاره‌ای ندارم. کسی نیست از فرزندم نگهداری کند.» شوهرش کارگر ساختمان است و به قول خودش شش ماه سسر کار است و شش ماه بیکار! می‌پرسم: «رأی دادی؟» می‌گوید: «رأی دادم اما اگر دولت بسه فکر مردم بود من مجبور نبودم با این بچه کوچک از صبح تا شب در قطارهای مترو بچرخم تا نامم را در بیاورم.» می‌گوید از رئیس‌جمهور منتخبش انتظار دارد وضعیت اقتصادی و اوضاع کسب و کار را بهتر کند و به فکر قشر ضعیف باشد. جوان است و از سن و سالش معلوم است بچه اولش است. وقتی می‌پرسم: «نمی‌خواهی برای بچه‌ات خواهر یا برادر بیاوری؟» نگاه می‌کند و می‌گوید: «با این وضعیت در بزرگ کردن همین یکی مانده‌ام!»

دغدغه‌های یک مادر شاغل

مریم زنی کارمند است و هم خودش در انتخابات شرکت کرده و هم همسرش را برای شرکت در انتخابات و رأی دادن به کاندیدای مورد نظر خود مجاب کرده است. او ۳۱ ساله است و کودک ۱۱ ماهه دارد که مادرش از بچه نگهداری می‌کند تا او بتواند سسر کار برود. از مریم می‌پرسم: «چه انتظارات و مطالباتی از رئیس‌جمهور منتخب سیزدهم

داری؟» پاسخ می‌دهد: «من یک مادرم و دوست دارم دو یا سه فرزند داشته باشم اما به خاطر شرایط اقتصادی و از دست ندادن شغلم، نمی‌توانم به داشتن فرزندان بیشتر فکر کنم.»

مریم هم جزو آن زن‌هایی است که توانسته از مرخصی ۹ ماهه زایمان استفاده کند و کودک شش ماهه اش را به مادرش سپرده و به سر کار برگشته است. مریم تأکید می‌کند: «من این موقعیت را داشتم که مادرم نزدیکم باشد و بتواند از کودک شیرخوارم پرستاری کند تا من هم سر کار بیایم اما اگر مادرم نزدیکم نبود باید بین ادامه شغل و بچه‌داری یکی را انتخاب می‌کردم.»

این بانوی کارمند از رئیس‌جمهور منتخب انتظار دارد از مادران شاغل حمایت کند تا آنها بتوانند هم شغل و نقش آفرینی اجتماعی خود را داشته باشند و هم به وظایف مادری خود برسند. این مادر جوان تصریح می‌کند: «هم من و همسرم و هم بسیاری از خانواده‌های دیگر دلمان می‌خواهد دوسه تا بچه داشته باشیم اما دولت باید مشوق‌هایی را برای فرزندآوری در نظر بگیرد تا دغدغه‌های مادران شاغل و نگرانی آنها برای فرزندانشان کم شود. در غیر این صورت نمی‌توان تنها از مردم انتظار داشت فرزندان بیشتری داشته باشند.»

زنان سرپرست خانوار زها شده‌اند

اتوبوس‌های بی‌آبی خط راه‌آهن - ولیعصر (عج) است و زنی میانسال چند دستمال آشپزخانه در یک دست و چند جفت جوراب زنانه که در داخل یک مغتول گرد با بند کشیده در دست دیگش دارد. بقیه بارش را هم در کبسه بزرگ سبزه رنگی جلوی پایش گذاشته است. کیسه را به دستم می‌دهد و می‌گوید: «بین چقدر سنگین است.» کیسه‌اش هفت، هشت کیلویی وزن دارد که برای یک زن میانسال بار سنگینی به حساب می‌آید و او مجبور است این بار را روزی چند بار از این طرف به آن طرف بکشد و در بین عابران خیابان و مسافران

اتوبوس به دنبال مشتری دستمال آشپزخانه و جوراب بگردد. این بانوی دستفروش سرپرست خانوار است و سال‌ها قبل همسرش را از دست داده است؛ پسر بزرگی دارد که بیمار است و علاوه بر خرج و مخارج زندگی خودش باید مخارج زندگی و درمان پسرش را هم بدهد. وقتی از او می‌پرسم که به عنوان زن سرپرست خانوار هیچ نهاد یا سازمانی از شما حمایت نمی‌کند؟ می‌گوید: «اگر کمکمی بود به نظرت من با این سن و سال و پادرد مجبور بودم هر روز این بار سنگین را به دوش بکشم و دستروشی کنم؟»

اتوبوس در ایستگاه می‌ایستد و زن میانسال که به مقصد رسیده، جوراب‌ها و دستمال‌هایی را که در دست داشت داخل کیسه‌اش می‌چاند و دسته کیسه سنگین مشکی رنگ را می‌گیرد و لنگان لنگان از اتوبوس پیاده می‌شود.

زنان شاغل و دغدغه اشتغال همزمان با مادری، زنان سرپرست خانوار و توانمندسازی این بانوان اهم خواسته‌ها و مطالبات جامعه زنان از رئیس‌جمهور منتخب است. خواسته‌هایی که حداقل‌های دستیابی به یک جامعه پیشرفته و متعالی است و در صورت تحقق کشور را در مسیر تعالی و پیشرفت قرار می‌دهد. پس آقای رئیس‌جمهور حالا نوبت شماست! این گوی و این میدان!

بسیاری از دختران و زنان جوانی که در فضای مجازی با رسانه‌ها، بازبچه‌دستانه‌های آموزشی و رسانه‌های تبلیغاتی شده‌اند، بی‌هیچ درکی از مقام و منزلت زنانه‌شان تنها به عرضه جاذبه‌های خود برای جلب توجه مردان روی آورده‌اند و چنان غرق در مدل‌ها شده‌اند که حتی مجالی هم برای فکر کردن به محاسبات انسانی خود پیدا نمی‌کنند. به‌شخصیت در جذب دختران و زنان در رابطه با آموزه‌های دینی و اسلامی، داشتن اوقات فراغت متناسب با سن و علایق فرد، کنترل هیجانات و درمان افسردگی با توجه به ویروس کرونا و موضوعات نایسانان اقتصادی که تمام احاد جامعه را تحت‌الشعاع قرار داده و باعث مشکلات روانی و جسمی گوناگون شده است، باید جزو اولویت‌های مدیریتی مسئولان در برنامه‌های آتی باشد.

زنان و دختران جوانی که خواسته یا ناخواسته در گرداب آسیب‌های متعدد اجتماعی و خانوادگی، اعم از (اعتیاد و انحرافات اخلاقی) گرفتار می‌شوند و خارج شدن از گرداب اینگونه آسیب‌ها نیاز به تدابیر و مدیریت‌های تخصصی دارد اما امروز شاهد آن هستیم که مبارزه با آسیب‌های اجتماعی به دلیل فقدان نظارت مناسب گاهی وقت‌ها فقط منجر به نتیجه‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است.

زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است. زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است. زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است. زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است.

مینا بیانیانی
رئیس سازمان بسیج جامعه زنان

در حوزه زنان تا تحقق دیدگاه‌های اسلام و انقلاب فاصله زیادی داریم

حالا که با مشارکت فعال زنان به عنوان نیمه فعال بدنه اجتماعی کشور انتخابات برگزار شد، زنان جامعه هم از رئیس‌جمهور منتخب خود انتظارات و مطالباتی دارند. زنان از رئیس‌جمهور سیزدهم خود انتظار دارند توجه جدی و اهمیت موضوع زن و خانواده را در سیاستگذاری و برنامه‌های خود داشته باشند. کشور ما در موضوع زن و خانواده با سیاست‌ها و آنچه طبق نگاه امامین انقلاب مطرح است از منظر ایده‌آل‌ها و مطلوبات فاصله زیادی دارد. رهبر معظم انقلاب هم در سخنرانی‌های خود فرمودند که در حوزه زنان و خانواده کارهای زیادی انجام شده است اما تا تحقق دیدگاه‌های اسلام و انقلاب فاصله بسیار زیاد است. بنابراین یکی از انتظارات جامعه زنان ما این است که دولت‌مداران ما رویکرد صحیح‌تری نسبت به مسائل حوزه زن و خانواده داشته باشند و نگاه خودشان را به نگاه امامین انقلاب نزدیک‌تر کنند. از طرفی موضوع خانواده یکی از موضوعات اساسی و راهبردی کشور محسوب می‌شود. از موضوعات اساسی و مهم دیگر در این حوزه اشتغال و معیشت زنان سرپرست خانوار و همینطور بیمه زنان خانه‌دار و زنان سرپرست خانوار است و حمایتی که دولت آینده از زنان فعال عرصه‌های اقتصادی و

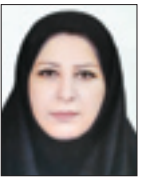
فاطمه محمدی
رئیس فراکسیون جمعیت مجلس شورای اسلامی

تکریم مادران و تسهیل فرزندآوری اهم مطالبات زنان از دولت سیزدهم است

معضلی به اسم کمبود جمعیت رویه‌رو نمی‌شدیم. دولت سیزدهم باید برای مسئله جمعیت‌سندهای مختلفی تدوین کند، شورای عالی جمعیت و خانواده را تشکیل دهد، ساختار جمعیت وزارتخانه را ایجاد کند و نهاد بالادستی تحت عنوان ستاد عالی جمعیت تشکیل دهد تا به کمک این ستاد و ارتقای جنبه‌های اداری و اجرایی و نظارتی شاهد یک جهش در مسئله فرزندآوری شویم که به یونددگی، بالندگی و افزایش کیفیت جمعیت بینجامد. قانون جوانی جمعیت قطعاً می‌تواند ابزار و اهرم بسیاری خوبی برای دولت آینده باشد، در ۱۰ سال گذشته این قانون وجود نداشته و در واقع در بحث جمعیت یا خلا قانونگذاری رویه‌رو بودیم، اما حالا این قانون کار دولت را در قبال مسئله جمعیت تسهیل کرده است.

یادداشت

فاصله جایگاه امروز زن با جایگاه زن تراز انقلاب اسلامی

فاطمه باجلان*
کرامت و ارزش بالای انسانی و آزادی توأم با مسئولیت اجتماعی و خانواده، برای هر فرد چه مرد و چه زن بانه نژاد و دین و مذهب در سراسر دنیا لازم و ضروری است. این توجه و اهتمام در مورد زنان، دوچندان است. زن به عنوان واحد بنیادین جامعه و کانون رشد و تعالی خانواده، وظیفه پرآسراج مسادری و پرورش انسان‌هایی را دارد که همواره در پیشرفت سطح علمی و فرهنگی جامعه و همچنین تربیت غیور مردانی که در میدان‌ها ایثارگری‌ها کرده‌اند، زنان پذیرای مسئولیت‌های سنگین زندگی هستند و حتی گاهی به تنهایی بار این مسئولیت‌ها را به دوش کشیده‌اند. در جامعه امروزی ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زن و احیای حقوق مادی و معنوی او، می‌تواند در رشد و بالندگی افراد خانواده و جامعه نقش حیاتی داشته باشد.

حالا این پرسش مطرح است که آیا سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها، قانون‌گذاری‌ها و اقدامات اجرایی مرتبط با زنان در سه دهه گذشته به گونه‌ای بوده است که کرامت و ارزش انسانی آنان را آن گونه که قانون اساسی جمهوری اسلامی در این خصوص تأکید کرده است، با عنایت به همه جوانب فراهم کند؟ متأسفانه باید گفت با وجود تلاش‌های زیادی که در سال‌های اخیر برای رشد فردی و جایگاه اجتماعی زنان در نظام جمهوری اسلامی صورت گرفته است، هنوز زنان کشور ما به جایگاه مطلوبی که درخور آنان است دست نیافته‌اند و هویت انسانی آنان، چنان که باید به رسمیت شناخته نمی‌شود.

گاهی چنان آسیب‌هایی در جنبه‌های اجتماعی و خانوادگی به زنان وارد شده است که زندگی آنان را به نابودی کشانده است. گاهی جایگاه و منزلت زنان دستخوش تعصب‌ها و چالش‌هایی می‌شود که دور اخلاق و انصاف است.

جامعه اسلامی مخالف نگاه ابزاری به زنان است و در این جهان‌بینی تلاش می‌شود تا زنان را در سطح بالاتری حرکت دهند. برای رسیدن به جایگاه زن تراز جامعه اسلامی، باید زمینه‌ای فراهم شود تا زنان در مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شرکت کنند و نقش‌های فعال و مؤثری به دست بیاورند. وقتی زنان در نقش‌های فعال حضور یابند و نقش آفرینی بسیار پررنگ را در نظام اجتماعی دنبال کنند، اولین ثمره این مشارکت تغییر نوع نگاه زنان به خودشان است و کمک می‌کند تا زنان از نگاه ابزاری خارج شوند و به یک استقلال اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فکر کنند.

در عرصه اجتماعی بسیاری از زنان سرپرست خانوار که حمایت‌های ناچیز دولت جوابگوی مخارج سنگین آنها را نمی‌دهد، به مشاغل سخت و طاقت‌فرسا یا مشاغلی که تناسمی با شأن انسانی آنها ندارد، روی آورده‌اند که دیری نمی‌گذرد دچار معضلات و تنش‌های روانی می‌شوند، زنانی که دوش به دوش مردان در عرصه‌ها ظاهر می‌شوند، قوی‌تر و استوارتر بر گام می‌دارند اما در بسیاری موارد حقتشان پایمال می‌شود.

بسیاری از دختران و زنان جوانی که در فضای مجازی با رسانه‌ها، بازبچه‌دستانه‌های آموزشی و رسانه‌های تبلیغاتی شده‌اند، بی‌هیچ درکی از مقام و منزلت زنانه‌شان تنها به عرضه جاذبه‌های خود برای جلب توجه مردان روی آورده‌اند و چنان غرق در مدل‌ها شده‌اند که حتی مجالی هم برای فکر کردن به محاسبات انسانی خود پیدا نمی‌کنند.

به‌شخصیت در جذب دختران و زنان در رابطه با آموزه‌های دینی و اسلامی، داشتن اوقات فراغت متناسب با سن و علایق فرد، کنترل هیجانات و درمان افسردگی با توجه به ویروس کرونا و موضوعات نایسانان اقتصادی که تمام احاد جامعه را تحت‌الشعاع قرار داده و باعث مشکلات روانی و جسمی گوناگون شده است، باید جزو اولویت‌های مدیریتی مسئولان در برنامه‌های آتی باشد.

زنان و دختران جوانی که خواسته یا ناخواسته در گرداب آسیب‌های متعدد اجتماعی و خانوادگی، اعم از (اعتیاد و انحرافات اخلاقی) گرفتار می‌شوند و خارج شدن از گرداب اینگونه آسیب‌ها نیاز به تدابیر و مدیریت‌های تخصصی دارد اما امروز شاهد آن هستیم که مبارزه با آسیب‌های اجتماعی به دلیل فقدان نظارت مناسب گاهی وقت‌ها فقط منجر به نتیجه‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است.

زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است. زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است. زنان به عنوان عضو مؤثر در خانواده و تلاش برای استحکام آن اصلی‌ترین نقش را ایفا می‌کنند. آنها با وجود امورات سنگین خانه و زندگی هیچ‌گونه نتایج‌ای نشده بلکه تعمیق نیز شده است.

* روانشناس و مددکار اجتماعی